

Kennis over ziekten in de praktijk getoetst

• TEKST : REGIOTEAM TELEN MET TOEKOMST
• FOTO : PPO

Tal van ziekten en plagen spelen de bloembollenteler parten. Binnen Telen met toekomst is de afgelopen periode onder meer gekeken naar de aanpak van schimmels in de narcis 'Tête-à-Tête', naar vuur in tulp en naar de aanpak van aaltjes. Niet alleen bloembollenaaltjes, maar ook aardappelcysten-aaltjes kwamen aan bod.

Schimmelbestrijding in Tête-à-Tête

In de narcissencultivar 'Tête-à-Tête' komt regelmatig aantasting door *Penicillium*, *Botrytis* en *Stagonosporopsis* voor. De aantasting leidt tot uitval, wat vooral in de broei op pot tot veel schade kan leiden. Ter voorkoming van aantasting van de bollen zijn de volgende maatregelen belangrijk:

- Geef het plantgoed een warmwaterbehandeling volgens de geldende adviezen;
- Pas een goede vuurbestrijding toe tijdens de teelt. Spuit rond de bloei 3 keer en voor het strijken van het gewas met 1,5 liter Mirage Plus per ha. Voer in een dicht gegroeid gewas een extra bespuiting uit wanneer het lang vochtig blijft.
- Houd het gewas niet ten koste van alles groen. Een sterk gegroeid gewas is gevoeliger voor beschadiging en er ontstaan meer vestbollen. Bemest niet overdadig.
- Droog de bollen na het rooien een week bij 30-34 °C gevolgd door een warme en droge bewaring bij 25 °C.

Om aantasting te voorkomen spuiten telers veel vaker tegen vuur. Door een deelnemer van Telen met Toekomst is twee jaar lang bovenstaand vuurbestrijdingsschema vergeleken met een veel intensiever schema (7 tot 8 bespuitingen). Zowel na het rooien als tijdens de afbroei zijn de bollen beoordeeld op aantasting. Het intensievere spuit-schema gaf niet minder aantasting, dus vaker spuiten hielp niet. Heel duidelijk was wel dat een week 30 tot 34 °C veel problemen kan voorkomen.

Tête-à-Tête gedroogd bij 30°C voorkomt uitval door schimmelziekten. Drogen bij 20°C kan resulteren in uitval.

Tmt vuurbestrijdingsadvies bij Innoventis

Evenals vorig jaar ligt ook dit jaar het Tmt-vuurbestrijdingsadvies als één van de behandelingen in een vuurbestrijdingsproef in tulp op de Innoventis Proeftuin in Breezand. Het Telen met toekomst vuurbestrijdingsadvies maakt gebruik van een vuurwaarschuwingssysteem. Bij een infectiekans boven de drempelwaarde wordt het basismiddel Shirlan gespoten. Om het risico op infectie zo klein mogelijk te maken wordt er in de meest gevoelige periode tweemaal een bespuiting uitgevoerd onafhankelijk van de infectiekansen: dat is net voor de bloei met 0,4 Shirlan en 0,25 Flint en direct na het koppen met 0,4 Shirlan en 0,6 Folicur. Er was vorig jaar geen verschil zichtbaar tussen de behandelingen. Wel moet opgemerkt worden dat er weinig kans op vuuraantasting was. Hoe de vuurbestrijding dit jaar uitpakt kunt u zien op de open dag van de Innoventis Proeftuin rond eind mei.

Aaltjesworkshop Flevoland

In Flevoland worden alle bloembollen geteeld in een rotatie met akkerbouwgewassen. Dit zorgt ervoor dat de tulpen en lelies ongeveer 1 op 6 worden geteeld en dit is voor veel bodemziekten een goede zaak. Nadeel is dat aardappelen in het bouwplan zitten. Naast het probleem met opslag in de teelt van met name lelies speelt nog een ander probleem, namelijk dat van besmettingen met het aardappelcystenaaltje, beter bekend als aardappelmoehheid (AM).

Leendert Molendijk van PPO Lelystad heeft veel kennis op het gebied van aaltjes en heeft die kennis tijdens een workshop aaltjesbeheersing gedeeld met de Telen met toekomst deelnemers in Flevoland en leden van studieclub Tulipea. Aan de hand van een kavel van één van de deelnemers gaf hij een uitwerking en aanpak van de problemen. Feit is dat bij de huidige verplichte bemonsteringstechniek er een kleine kans is dat een besmetting daadwerkelijk wordt gevonden. Uit de (niet-verplichte) intensieve bemonsteringsuitslagen bleek dat er toch besmettingen op de kavel zitten. Door de gewijzigde teeltrichting en grondverzet heeft de besmetting zich over de kavel verspreid. Molendijk gaf aan dat door de juiste rassenkeuze veel leed kan worden voorkomen. Niet alle aardappelrassen hebben dezelfde vermeerderingsfactor voor de diverse typen aaltjes, en door gebruik te maken van rassen met een gedeeltelijke resistentie of volledige resistentie is de populatie terug te brengen. Daarnaast kan het telen van een vanggewas zoals raketblad of een korte aardappelteelt in een aantal situaties ook zorgen voor het verminderen van een besmetting. Een vanggewas kan het beste twee jaar na een aardappelteelt worden uitgevoerd omdat het eerste jaar al een natuurlijke afbraak tot 50% optreedt.

Het was een zeer leerzame middag, die voor velen een aantal handvatten bood om aan de gang te gaan op het eigen bedrijf. Verschillende telers gaven aan kritischer naar de keuze van het aardappelras te gaan kijken. De verschillen in mate van vatbaarheid van vatbare rassen lijkt nog kansen te bieden voor een betere beheersing van aardappelmoehheid in het bouwplan.

Leren met toekomst: aaltjeskennis opdoen in de praktijk

Telen met toekomst werkt samen met agrarisch onderwijs in het project "Leren met toekomst". Afgelopen periode hebben twee leerlingen van het Clusius College, Jan Vink en Anton Clemens, zich in het kader van hun stage gestort op de verschillende aspecten van aaltjesmanagement. Daartoe hebben zij eerst meer kennis opgedaan van de verschillende aaltjessoorten die bloembollen aan kunnen tasten en hebben zij zich vervolgens verdiept in de werking en mogelijkheden van het aaltjes beslisschema Digitaal. Dit beslisschema hebben zij gebruikt om de vruchtwisseling bij deelnemer Van Haaster uit Callantsoog te beoordelen op risico voor aaltjesaantasting. Zij kwamen tot de conclusie dat het teeltplan met 2x tulp, 2x hyacint, 1x narcis en 1x lelie risicovol is voor aantasting door wortellesieaaltjes (*Pratylenchus penetrans*) en stengelaal (*Ditylenchus dipsaci*). De leerlingen hebben voorgesteld om met behoud van het bestaande bouwplan de vruchtwisseling te wijzigen, waarbij hyacint en tulp elkaar afwisselen, waardoor de kans op hyacintenstengelaal iets afneemt. Tevens stellen zij een teelt van *Tagetes* (afrikaantjes) voor na het telen van hyacint, om de opbouw van het wortellesieaaltje te onderbreken. Van Haaster vindt het verslag van de leerlingen een duidelijk verhaal. Of hij de voorgestelde wijzigingen gaat doorvoeren weet hij nog niet, want er zijn nog wel een aantal bezwaren. Zo twijfelt Van Haaster eraan of een *Tagetesteelt* nog mogelijk is na een teelt van hyacint, of dat het een teeltjaar gaat kosten. Er zijn echter wel plannen om op korte termijn wijzigingen door te voeren in het bouwplan. "Daarbij nemen we de aanbevelingen uit het verslag mee in de overwegingen", aldus Van Haaster.

Aankondiging open avond in Flevoland

Ook meer weten over aaltjes? Of over zuur of onkruidbestrijding? Op 5 juni worden de nieuwste innovaties uit het bloembollenonderzoek besproken en gedemonstreerd tijdens de Open Avond van PPO Bloembollen op de Prof. Broekemahoeve in Lelystad. Zet de datum alvast in uw agenda, nadere informatie volgt nog.

PROJECT

Praktijknetwerk Telen met toekomst werkt aan een breed gedragen duurzame teelt in de plantaardige sectoren. Er zijn 35 groepen ondernemers (waarvan 6 in de bollenteelt) bezig met het testen en beoordelen van duurzame teelmaatregelen "Best Practices" op toepasbaarheid en haalbaarheid. Hierbij vindt zoveel mogelijk samenwerking plaats met partijen die een belang hebben bij de agrarische bedrijfsvoering, zoals toeleveranciers, belangenbehartigers en overheden. In de Bollenteelt zijn Telen met toekomst praktijknetwerken actief in De Noord, De Zuid, West Friesland, Flevoland, Noord-Oost Nederland en Kennemerland. Het project wordt uitgevoerd door Praktijkonderzoek Plant & Omgeving en DLV Plant en wordt voor de bloembollen gefinancierd door het Ministerie van LNV en de provincie Noord-Holland. Informatie: Stefanie de Kool (0252-462121) of www.telenmettoekomst.nl